

Dělostřelectvo u nás a v cizině.

Stábní kapitán děl. Karel Gruncl:

Střelba protitankových zbraní v noci.

Obtíže při střelbě protitankových zbraní v noci nebyly dosud nikde spolehlivě vyřešeny. A také v žádné armádě se dosud této otázce nevěnovala příliš velká pozornost. Jednou z hlavních příčin toho je rozšířený názor, že útočná vozba nebude v noci asi nic podnikat. Je to sice pravděpodobnější, ale nicméně výjimky mohou se i zde vyskytnout a je třeba, abychom s nimi počítali. Loňské manévry říšsko-německé armády ukázaly (viz zpráva „Mil.-Wochenblattu“ čís. 41/1938, sloupec 2628), že se útočným vozům podařilo v noci dostat se až k místu, kde měl obránce připravenou hlavní palebnou překradu. Před svítáním vyrazily pak k útoku, ačkoli pozorovatelé viděli z vozidel nejdále na 50 m. Moment překvapení se také útočným vozům plně zdařil. Obránci slyšeli sice předtím hluk motorů, ale neviděli nic. Útočné vozy spatřili až teprve několik metrů před svým postavením, a to bylo ovšem již pozdě.

Je tedy zřejmo, že aktivní obrana musí disponovat takovými prostředky, které by jí umožňovaly střelbu na útočné vozy i za tmavých nocí. O zajímavých zkušenostech získaných v tomto směru se světlometry a osvětlovacími raketami píše anonymní autor (šifra 135) v citovaném čísle „Mil.-Wochenblattu“.

1. Světlometry.

Především možno uvažovat o hlavních reflektorech motorových vozidel (dopravních to prostředků zbraní protitankových). Víme z praxe, že světelný kužel automobilních reflektorů má dostatečnou světelnou intensitu do vzdálenosti asi 100 m.

Pro zahájení střelby na postupující útočné vozy je to ovšem velmi málo; na závadu je také malá pohyblivost světelného zdroje. Pohyblivost by se snad dala zvýšit použitím ručních přenosných reflektorů napájených dynamem, leč přece jen intenzita světelného kužele by nestačila na větší dálky. Malé přenosné automobilní reflektory (hledáčky) by se snad ještě hodily k osvětlování určitých míst na umělých (betonových) komunikacích, poněvadž odrazem světelných paprsků od hladkého povrchu komunikace (vozovky) lze ještě dobře osvětlit předměty 220—300 m vzdálené.

Jestliže to někdy dovolí terén, možno umístit přenosné světlomety stranou od protitankových zbraní, ale tak, aby v kritickém okamžiku osvětlily předpolí. Je nasnadě, že útočník zahájí pak dříve palbu na světelný zdroj. Zamíření protitankových zbraní již za dne na určitá místa (mosty, křižovatky silnic, vidlice cest a p.) a zajištění směru pomocí kapesních svítilen je nutno považovat jen za nouzový způsob. Cíle protitankových zbraní nemohou být postřelovány na příliš velkou vzdálenost a i malá kapesní svítilna může snadno prozradit stanoviště protitankové zbraně. Rychlopalnost (vzhledem k rychlosti pohybu cíle) dovolí též stěží znovu zamířit na zajišťovací body, vyznačené svítilnami. Je tedy zřejmo, že další účinná střelba bude možná v noci jen tehdy, bude-li cíl nějakým způsobem osvětlen.

Němci konali též pokusy s velikými světlomety, majícími v průměru 60 cm, jimiž osvětlovali postupující útočné vozy na dálku 500—700 m. Poznalo se také, že mnoho záleží i na povaze půdy (barva, porost) a na stupni tmy. Zkoušely se také světlomety průměru 150 cm, jejichž svítivost byla rovna miliardě Hefnerových svíček. Byl to sice ideální světelný zdroj na osvětlování cílů. Světelným kuželem byli řidiči tanků úplně oslepeni. Výsledky noční střelby na tanky rovnaly se pak výsledkům střelby ve dne. Ale přece jen se ukázalo, že praktické použití obou uvedených typů světlometů je u pozemních jednotek velmi obtížné. K umožnění a usnadnění střelby na tanky v noci bylo by třeba velmi pohyblivých kulometů, které by měly průměr zrcadla nejméně 50 cm a které by vrhaly světelný kužel až na dálku 900 m. Podobných světlometů používá na svých přepadových vozech německá policie (k oslnění demonstrantů). Takové světlomety by však vyžadovaly velmi komplikované konstrukce podvozku (dodávání proudu od zdroje), která by byla jistě na závadu pohyblivosti.

2. Osvětlovací rakety.

Další pokusy konali Němci s osvětlovacími raketami, které byly střeleny z pistolí. Při tom byly získány tyto poznatky:

Aby bylo předpolí před protitankovými zbraněmi osvětleno na dostatečnou vzdálenost, musilo se mužstvo vyzbrojené těmito pistolemi umístit stranou od stanovišť protitankových zbraní a na vzdálenost asi 200 m. Rakety byly vystřelovány asi do poloviční vzdálenosti mezi tanky a palebnými stanovišti. K dostatečnému osvětlení předpolí pro jednu protitankovou zbraň bylo třeba dvou raketových pistolí. Rakety byly vystřelovány tímto způsobem: nejprve bylo vypáleno z jedné a teprve v okamžiku nejlepšího osvětlení předpolí byla vypálena druhá raketa. Opakovaným vystřelováním raket bylo osvětleno předpolí před protitankovými zbraněmi na dálku 400 m. Spotřeba raket byla však příliš velká. Za půldruhé minuty bylo tak spotřebováno 50 raket. Ty stačily na osvětlování předpolí jediného protitankového děla! Pokusy daly ještě další zajímavý poznatek u střelců protitankových děl. Při noční střelbě vznikala při ústí hlavně tak pronikavá záře, že střelci reflexivně přivírali oči. Rychlé a správné zachycení cíle bylo tedy velmi problematické.

Nicméně osvětlování předpolí raketami ukázalo se dosud ze všech způsobů jako nejjednodušší, nejrychlejší a zatím nejlepší. Zkoušeny jsou také zvláštní osvětlovací miny, vrhané minomety. Po explozi ve výši 300—400 m otevře se v mině dosud skrytý malý padáček, který zvolna klesá a nese vznícenou magnesiovou náplň ve zvláštní nádobce. Vzniklé velmi jasné světlo osvětlí tak předpolí na dostatečnou vzdálenost po dobu asi 1 minuty. Na střelbu protitankových zbraní v noci nebo za soumraku nesmíme pohlížet jako na střelbu výjimečnou. V příštích válkách musíme s ní počítat a musíme se snažit již nyní ji zdokonalit.

